

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

neuro-imaging studies en onderzoek bij mensen met een hersenaandoening en ten slotte studies bij volwassenen. Dat alles resulteert in een model – de 2-systemenverklaring – dat hij in een slothoofdstuk verder uitwerkt en toelicht. Het volwassen ToM-systeem bestaat volgens Apperly uit twee systemen: een systeem verwerkt informatie op een low-level, efficiënte, min of meer automatische manier, dat zich vroeg ontwikkelt en gelijk lijkt te zijn bij kinderen en bepaalde dieren. Daarnaast is er een meer complex, high-level-systeem voor *mindreading*, dat gebruik kan maken van kennis die ook voor andere cognitieve processen toegankelijk is. Het ontwikkelt zich langzaam en lijkt uniek voor mensen. Een 2-systemenbenadering is niet nieuw: men vindt dergelijke benaderingen ook terug op het gebied van *social cognition* en algemene modellen voor redeneren. Daarmee weten we nog steeds niet precies wat er nu in aangeboren ToM-modules gebeurt en op welke manier dat fout kan gaan. Met dit boek plaatst Apperly wel heel veel literatuur in een theoretisch kader en kunnen we meer systematisch denken dan vanuit, bijvoorbeeld, een Sally-Ann-taak.

NOSCA development and validation of the nurses' observation scale for cognitive abilities.

Anke Persoon

Proefschrift Nijmegen, Radboud Universiteit, oktober 2010
133 pagina's

Persoon heeft een opmerkelijke route naar het doctoraat afgelegd via verschillende opleidingen op het gebied van de verpleegkunde en is momenteel verpleegkundig expert op de afdeling geriatrie. Het diagnostisch onderzoek van geriatrische patiënten kan over het algemeen niet met standaardtests worden uitgevoerd. Verpleegkundigen maken patiënten vaak in diverse situaties mee en krijgen zo ook een goede indruk van een patiënt. Doel van het promotieonderzoek van Persoon was om het observeren van het cognitief vermogen van patiënten door verpleegkundigen te standaardiseren en zo een geschikte schaal daarvoor te ontwikkelen. Eerst werd bekeken welke instrumenten beschikbaar zijn in de literatuur. Vervolgens heeft ze geïnventariseerd bij verpleegkundigen op diverse geriatrieafdelingen hoe en waarom zij het cognitief functioneren observeren. Vervolgens werd een observatielijst ontwikkeld en de resultaten vergeleken met scores van patiënten op de Clinical Dementia Rating Scale. Uit semi-structureerde interviews

met verpleegkundigen kwam naar voren dat er aanzienlijke verschillen waren tussen verpleegkundigen van verschillende instellingen over wat onder cognitieve vermogens wordt verstaan en waartoe de observaties moeten dienen. In een volgende studie is meer specifiek gekeken naar observaties op het gebied van het geheugen en scores op geheugentests. Er waren samenhangen, maar het verschilde ook wel weer per test. Tot slot is met behulp van de Delphi-methode (een panel van deskundigen die tot consensus komen) een observatieschaal ontwikkeld, de NOSCA, met 43 items op negen domeinen, de bekende functies van de cognitieve psychologie. De psychometrische eigenschappen zijn goed.

Thinking left and right: Neurocognitive studies on spatial relation processing.

Ineke van der Ham

Proefschrift Universiteit Utrecht, oktober 2010
241 pagina's

Van der Ham promoveerde cum laude op deze originele en systematische studie. De ondertitel geeft eigenlijk beter weer waar haar onderzoek over gaat. Zij heeft een nieuwe taak ontworpen om het 'category-coordinate'-onderscheid van Kosslyn beter te kunnen analyseren. In de dot-cross-taak wordt eerst een kruis aangeboden met een stip in een van de door het kruis gevormde kwadranten. Na enige tijd volgt een tweede stimulus, hetzelfde kruis en weer een stip: in een ander kwadrant (*category*) of iets verplaatst ten opzichte van het middelpunt (*coordinate*). Met deze taak (en enige variaties) heeft Van der Ham onderzoek gedaan bij gezonden (gedragsmaten en fMRI) en patiënten met unilaterale laesies. Vervolgens heeft ze ook gebruikgemaakt van meer 'ecologisch valide' afbeeldingen (een scène uit een kamer) waarin al dan niet objecten verplaatst worden en de resultaten gerelateerd aan de dot-cross-taak. De taak blijkt goed te functioneren en consistente resultaten op te leveren, en ook een duidelijke samenhang te hebben met de ecologische variant. De ruimtelijke verwerking blijkt vooral te resulteren in pariëtale activatie, met links-rechtsverschillen die passen bij de theorie van Kosslyn. Een van de belangrijkste conclusies is wellicht dat het, ook in de 'coordinate'-conditie, gaat om visuospatieel verwerking en niet om verbale labeling. Verbale labeling kan wel het links-rechtsverschil beïnvloeden.